

ผลการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระทัศนศิลป์ เรื่อง สนุกกับงานปั้น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล

Learning achievement in visual art of grade v students on the subject of “the joy of sculpture” Using CIPPA Topie model

ตรีทิพย์ ชัยประทุม (Treetip Chaipratoom) *

จุมพล ราวีจิตร (Jumpol Ratvijit) **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโนนม่วง อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล โดยให้นักเรียนร้อยละ 75 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์และคะแนนตรวจผลงานเพื่อวัดทักษะความคิดสร้างสรรค์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ขึ้นไป กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโนนม่วง อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่นที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 22 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองตามรูปแบบกลุ่มเดียวกรณีตัวอย่าง (One -Shot Case Study) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการเรียนรู้ เรื่อง สนุกกับงานปั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล จำนวน 9 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.859 3) แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สาระทัศนศิลป์ เรื่อง “สนุกกับงานปั้น” โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล มีคะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 80.61 ของคะแนนเต็มและจำนวนนักเรียนที่สอบ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คิดเป็นร้อยละ 86.36 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 75/75
2. ทักษะความคิดสร้างสรรค์ พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 91.29 ของคะแนนเต็ม และนักเรียนร้อยละ 100 ผ่านเกณฑ์กำหนด ซึ่งเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 75/75

คำสำคัญ: ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล ทัศนศิลป์ งานปั้น

Keywords: learning achievement, CIPP, teaching model, Visual art, sculpture

* นักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน กลุ่มวิชาเฉพาะการสอนศิลปะ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการสอนศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Abstract

The purpose of the present research was to study learning achievement and creativity skill of grade 5 students through CIPPA teaching model. It was hypothesized that 75% of the students made learning achievement and creativity skill scores of 75% or better.

The target group consisted of 22 grade 5 students in Ban Non Muang School, under the Office of Primary Education Area 1, during the second semester of the 2011 academic year.

The study followed the One-Shot Case Study research procedure for collecting data. The tools used in the study included 1) 9 lesson plans on the subject of "The Joy of Sculpture" as in the learning substance of visual art for grade 5 and were based on the CIPPA teaching model, 2) a learning achievement test with a reliability of 0.859 and 3) a creativity evaluation form. The collected data were analyzed by means of percentage, arithmetic mean and standard deviation.

The findings:

1. About 86.36% of the student group made a mean learning achievement score of 80.61% which passed the prescribed passing criterion of 75/75.
2. On the matter of creativity skill, it was found that 100% of the students made a mean score of 91.29% on creativity skill which passed the prescribed passing criterion of 75/75.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) มาตรา 22 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ ดังปรากฏว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์) ได้กำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนศิลปะในสถานศึกษาเพื่อให้เข้าใจหลักการ ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานความรู้ในงานศิลปะ เสริมสร้างและพัฒนาศิลปะนิสัยของนักเรียนให้มีความสนใจและความถนัดในศิลปะ รวมทั้งปลูกฝังเจตคติอันดีก่อให้เกิดความรู้ ความสามารถและตระหนักในคุณค่าแห่งความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับความสามารถทางศิลปะ สามารถวางพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจประสบการณ์ทางศิลปะให้กับนักเรียน อันจะมีผลให้สามารถยกระดับสนิยม และช่วยผ่อนคลายจิตใจ

อารมณ์ไปพร้อมกับความคิดสร้างสรรค์ให้กับนักเรียนอีกทางหนึ่งอีกด้วย (กรมวิชาการ, 2544)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่มุ่งเน้นส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม สุนทรีย์ภาพความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ดังนั้นกิจกรรมศิลปะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง และแสดงออกในทางสร้างสรรค์ พัฒนาระบวนการรับรู้ทางศิลปะ การเห็นภาพรวม การสังเกต รายละเอียด สามารถค้นพบศักยภาพของตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ด้วยการมีความรับผิดชอบ มีระเบียบ วินัย สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2546: ความสำคัญ) จากความสำคัญของกิจกรรมศิลปะ และแนวคิดของนักวิชาการข้างต้น เป็นเครื่องยืนยันว่าการนำกิจกรรมศิลปะ เข้ามาจัดให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง สามารถส่งเสริม

ให้ผู้เรียนขยันหมั่นเพียรในการศึกษาค้นคว้าพัฒนากระบวนการแสวงหาความรู้แต่เยาว์วัย และสร้างลักษณะนิสัยในการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพตั้งแต่ระดับพื้นฐานได้เป็นอย่างดี จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะหากิจกรรมศิลปะ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กให้เจริญอย่างต่อเนื่องจนถึงวัยผู้ใหญ่

ผลการประเมินคุณภาพของของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. พ.ศ. 2549 ของโรงเรียนบ้านโนนม่วง ปรากฏว่ามาตรฐานที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย คือ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ สรุปผลการประเมินอิงสถานศึกษาตามมาตรฐานที่ 4 มีระดับคุณภาพดีค่าเฉลี่ยของผลประเมินแบบอิงเกณฑ์และอิงสถานศึกษาตามมาตรฐานที่ 4 = 3.16 ซึ่งยังเป็นข้อสรุปที่ขัดแย้งกันกับการที่สถานศึกษาประเมินตนเอง กอปรกับผลการสอบ O-NET สาระศิลปะ ในปีการศึกษา 2553 คะแนนเฉลี่ยระดับชาติ เท่ากับ 41.10 คะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนบ้านโนนม่วง เท่ากับ 38.22 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (โรงเรียนบ้านโนนม่วง, 2553) ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการเรียนการสอนต่าง ๆ พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบชิปปาโมเดลเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทิศนา ขัมมณี (2542) ได้กล่าวถึงผลที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนรู้แบบชิปปาโมเดล ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียน สามารถอธิบายชี้แจงและตอบคำถามได้ดี เพราะเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งด้านกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์รูปแบบการเรียนการสอนแบบชิปปาชิปปาโมเดลสามารถใช้ได้กับทุกกลุ่มสาระและกับนักเรียนทุกระดับชั้นจากข้อมูลและจากการศึกษาสภาพปัญหา ความสำคัญ และหลักการที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์และส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยใช้รูปแบบการเรียนชิปปาโมเดลมาพัฒนาการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

โดยมีความเชื่อว่าจะช่วยให้เด็กเรียนมีผลสัมฤทธิ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสูงขึ้น และสิ่งที่ตามมาต่อนั้นก็คือ นักเรียนได้รับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และเติบโตขึ้นเป็นเยาวชนที่ดีของสังคม เป็นคนดี คนเก่งและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข นั่นคือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางของการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

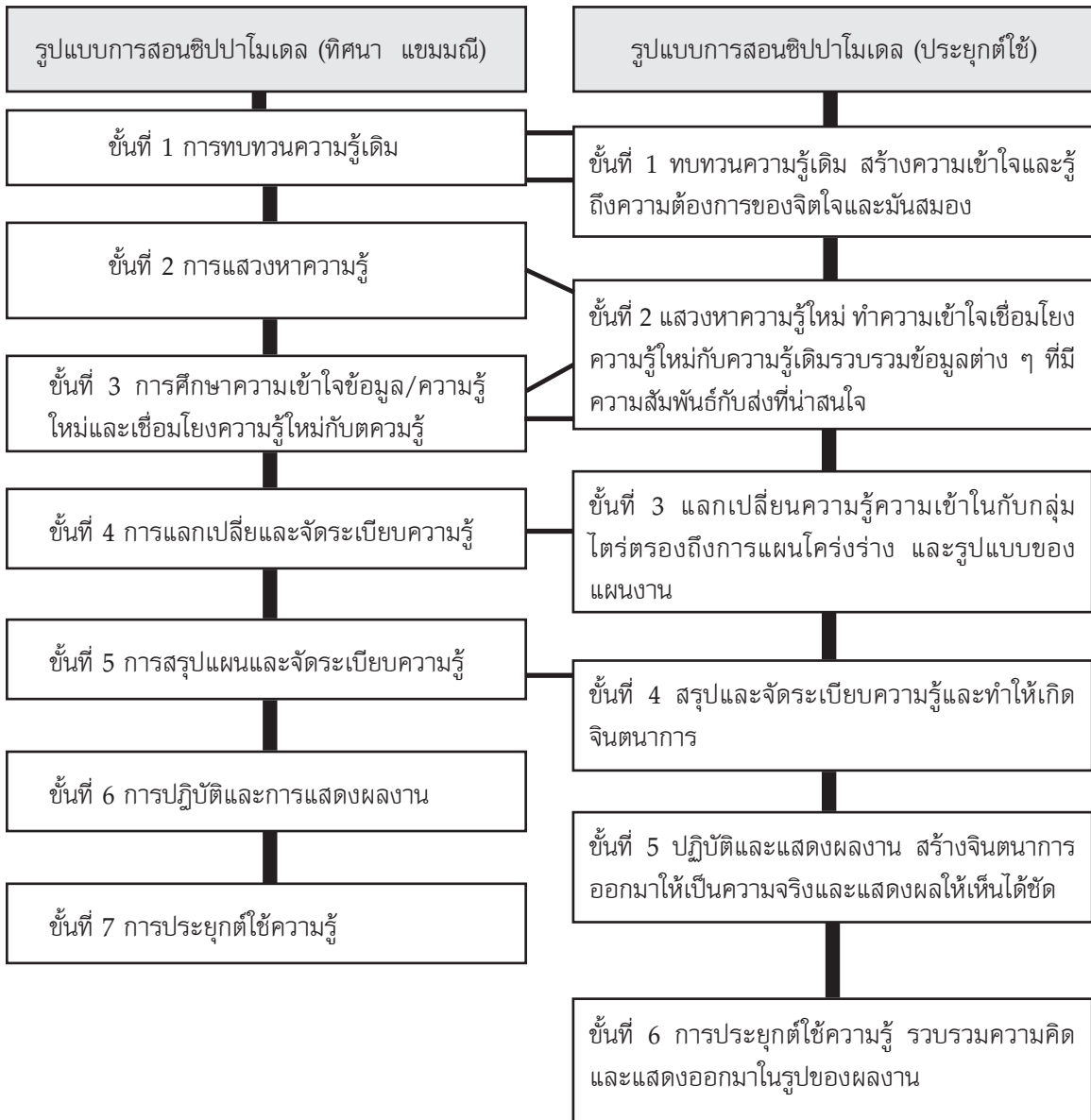
1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระทัศนศิลป์ เรื่อง สนุกกับงานปั้น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล
2. เพื่อศึกษาทักษะความคิดสร้างสรรค์กลุ่มสาระทัศนศิลป์ เรื่อง สนุกกับงานปั้น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดจากการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบการสอนแบบชิปปาโมเดลมีการวัดและประเมินผลด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก และแบบประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการตรวจชิ้นงานของนักเรียน ใช้เกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วน (Analytic Score)

2. รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เรื่อง “สนุกกับงานปั้น” ซึ่งออกแบบโดยการบูรณาการรวมชั้นที่ 2 และ 3 จากรูปแบบการสอนชิปปาโมเดล ของ ดร.ทิศนา ขัมมณี มาประยุกต์ใช้ร่วมกับกระบวนการของความคิดสร้างสรรค์ของ Anderson โดยใช้หลักทฤษฎีจิตวิทยาจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Psychology)

ภาพแสดง ขั้นตอนที่ผู้วิจัยประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดลร่วมกับกระบวนการของความคิดสร้างสรรค์ของAndersonใช้หลักทฤษฎีจิตวิทยาจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Psychology) ให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในกลุ่มสาระศิลปะ

ความคิดสร้างสรรค์ได้มาจากความคิดจินตนาการจนเกิดผลงานที่มีคุณค่า วัดได้จากการประเมินการปฏิบัติงานและผลงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน เรื่องสนุกกับงานปั้น ด้วยเกณฑ์การให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยวัดความคิดสร้างสรรค์ 2 ด้านคือ

1) ความคิดริเริ่มผลงานที่มีรูปทรงแปลกใหม่ไม่ซ้ำใครและสามารถดัดแปลงประยุกต์ให้แบบแตกต่างจากของเดิม การออกแบบจัดองค์ประกอบของงานสมบูรณ์ได้สัดส่วน

2) คิดละเอียดล่อ ผลงานมีความประณีต ความละเอียดในการสร้างสรรค์ตกแต่งได้ด้วยวัสดุอื่น ๆ ที่หลากหลายเกิดประโยชน์ใช้สอยได้อย่างหลากหลาย มีรายละเอียด จำแนกแยกแยะในสิ่งที่ผู้อื่นมองไม่เห็น ได้อย่างชัดเจน เชื่อมโยงความคิดได้ ในด้านคุณภาพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีคุณภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบกลุ่มเดียวกรณีตัวอย่าง (One -Shot Case Study)

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนบ้านโนนม่วง อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2554 จำนวน 22 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ประกอบด้วย

1) ตัวแปรต้น คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทัศนศิลป์ เรื่องสนุกกับงานปั้น สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล

2) ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนรู้และทักษะความคิดสร้างสรรค์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการเรียนรู้เรื่องสนุกกับงานปั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล จำนวน 9 แผนการเรียนรู้ โดยใช้เวลาในการสอน 9 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามจุดประสงค์การเรียนรู้และตามตัวชี้ วัดสาระทัศนศิลป์ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบ ทดสอบแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือกใช้ในการทดสอบ หลังเรียน เมื่อสอนครบทั้ง 9 แผนการเรียนรู้

3. แบบประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์ที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้ตรวจผลงานของนักเรียน โดยใช้เกณฑ์ การประเมินแบบแยกส่วน (Analytic Score)

4. แบบสังเกตพฤติกรรมในการเรียนหรือ การปฏิบัติงาน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความสนใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และใช้เกณฑ์ระดับ คุณภาพ 3 ระดับคือ ดี พอใช้ และปรับปรุง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนำแผนการจัดการ เรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปใช้สอนในกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโนนม่วง จำนวน 22 คน ช่วงเวลาการทดลอง ทำการทดลอง ในภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2554 ทำการทดลอง สอนสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมงรวมระยะเวลา ในการทดลอง 9 ครั้ง 9 ชั่วโมง ตามรูปแบบการสอน ชิปปาโมเดลที่ได้ประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสาระ การเรียนรู้ศิลปะทุกชั้นตอน เมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละ แผนประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการตรวจชิ้นงานของนักเรียน ใช้เกณฑ์การประเมิน แบบแยกส่วน (Analytic Score)

2. เมื่อสอนครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อประเมินผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัด การเรียนรู้โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ

2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนโดย การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

3. หาประสิทธิภาพของข้อทดสอบโดยนำ คะแนนที่ได้ มาหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายชื่อ

สรุปผลการวิจัย

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้น มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิมสร้างความสนใจ และรู้ถึงความต้องการของจิตใจและมันสมอง ในขั้นนี้ จะมีการเตรียมความพร้อมผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิด ความสนใจใฝ่เรียนโดยใช้กิจกรรม การร้องเพลง การสนทนาความหมายของเนื้อเพลง เพื่อให้ผู้เรียน มีความพร้อมที่จะเรียนในเนื้อหาใหม่ ทบทวนความรู้เดิม การระดมความคิดเกี่ยวกับวัสดุพื้น เทคนิคการปั้น การประยุกต์ใช้วัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ การสนทนาซักถาม

ผลการจัดกิจกรรมก็จะช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ บุชบา พรหมภักดี (2552) พบว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ให้นักเรียนมีความสุขและเกิดความสนใจในการเรียนและตั้งใจเรียนจะส่งผลให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ขั้นที่ 2 แสวงหาความรู้ใหม่ ทำความเข้าใจความรู้ใหม่ เชื่อมโยง ความรู้ใหม่กับความรู้เดิมรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งที่น่าสนใจ ในขั้นนี้เป็นการแสวงหาข้อมูล ความรู้ใหม่ที่ผู้เรียนยังไม่มีจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่ครูเตรียมมาให้ผู้เรียนหรือให้คำแนะนำแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้แสวงหาก็คได้ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจข้อมูลโดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่มในการอภิปรายสรุปความเข้าใจกับข้อมูลนั้น ๆ ซึ่งอาจจำเป็นจะต้องอาศัยการเชื่อมโยงความรู้เดิม ซึ่งสอดคล้องกับ Ausubel (1986) ได้อธิบายไว้ว่าการเรียนจะเกิดขึ้นได้ ถ้าการเรียนรู้สิ่งใหม่นั้นผู้เรียนเคยมีพื้นฐาน เชื่อมโยงเข้ากับความรู้ใหม่ได้จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งใหม่อย่างมีความหมาย และสอดคล้องกับผลวิจัยของ วิฑิตพร คำวิแสง (2547 อ้างถึงใน วราภรณ์ แตงมีแสง, 2545) พบว่านักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมได้ด้วยตนเอง ในการทำความเข้าใจข้อมูลโดยครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้คำถามกระตุ้นและให้ดูผลงานประกอบเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจในข้อมูลหรือสิ่งที่เรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วัฒนาพร ระเบียบทุกข์ (2541) เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการภายในที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล บุคคลเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่มไตร่ตรองถึงการวางแผนโครงร่างและรูปแบบ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเอง รวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนเองให้กว้างขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้ความเข้าใจของตนเองแก่ผู้อื่นและได้รับประโยชน์จากความรู้ความเข้าใจของผู้อื่นไปพร้อมกัน นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้จากเพื่อนในกลุ่ม เพราะนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานทางด้านเนื้อหาวิชาหรือระดับภาษาต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ

วิฑิตพร คำวิแสง (2547 อ้างถึงใน นิติติญาพร ประเสริฐสังข์, 2545) พบว่าการจัดกิจกรรมตามรูปแบบซิปปา ทำให้ผู้เรียนมีความรักสามัคคี สนุกสนานกับการเรียนและได้แลกเปลี่ยนแนวคิดกับ อันจะก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ และเกิดการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ขั้นที่ 4 สรุปและจัดระเบียบความรู้และทำให้เกิดจินตนาการเป็นขั้นสรุปทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่ และจัดสิ่งที่เรียนให้เป็นระบบระเบียบ นักเรียนได้วางแผนการทำงานและสรุปเรื่องที่เรียนเป็น Mind mapping ออกแบบจากจินตนาการ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนได้ง่าย ผลการจัดกิจกรรมแต่ละกลุ่มมีการวางแผนการทำงาน มีการอภิปรายร่วมกัน มีการแบ่งงานกันทำ ทำให้แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ ในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ บุชบา พรหมภักดี (2552) พบว่า นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข เกิดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีการร่วมมือมือวางแผนในการทำงาน มีการแบ่งงาน ทำให้นักเรียนทุกคนมีบทบาทหน้าที่ในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม และสอดคล้องกับผลวิจัยของ วิฑิตพร คำวิแสง (2547) พบว่า นักเรียนมีการระดมความคิดในกลุ่มแล้วจึงออกมาอภิปรายข้อความรู้ที่ได้ในชั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจในกลุ่มเพื่อให้นักเรียนจะได้สรุปและจัดระเบียบความรู้ที่เรียนได้ถูกต้อง

ขั้นที่ 5 ปฏิบัติและแสดงผลงาน สร้างจินตนาการออกมาให้เป็นความจริง และแสดงผลให้เห็นได้ชัด ขั้นนี้ผู้เรียนจะได้ใช้ความสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่ได้จากการประสานแนวคิดของแต่ละคนในกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ Torrance (1872 อ้างถึงใน พรวัฒนา ศรีคำภา, 2550) กล่าวไว้ว่าความสามารถของมนุษย์ในการคิดแก้ปัญหาด้วยความคิดที่ลึกซึ้งนอกเหนือไปจากลำดับขั้นตอนของการคิดอย่างปกติธรรมดาเป็นลักษณะภายในของบุคคลที่จะคิดหลายแง่หลายมุมประสมประสานกันจนเกิดเป็นผลผลิตใหม่ที่ต้องการและสมบูรณ์ ผู้เรียนได้นำเสนอผลงานการสร้างความรู้ของกลุ่มตนเองให้กลุ่มอื่นรับรู้ เพื่อแก้ไขในส่วนที่ไม่สมบูรณ์ ผลการจัดกิจกรรมนักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถที่จะนำเสนอผลงานของกลุ่มตนเองได้ดี ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง และกล้าที่จะแสดงออก

ขั้นที่ 6 ประยุกต์ใช้ความรู้รวบรวมความคิด และแสดงออกมาในรูปของผลงาน ขั้นนี้เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ฝึกฝนการนำความรู้ความเข้าใจของตนเองไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย เพื่อความชำนาญ ซึ่งผลการจัดกิจกรรมแต่ละกลุ่มก็ร่วมกันวางแผนการทำงานและแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ ที่ครูกำหนดไว้ได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ กิ่งฟ้า สีนธวัช (2545) เชื่อว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นจะต้องมีการให้ผู้เรียนได้ฝึกนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์ที่แทนสถานการณ์จริง และสถานการณ์ที่แปลกใหม่ และผลการวิจัยของ จตุพร เจริญวัย (2545) พบว่า นักเรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง เนื่องจากได้ลงมือปฏิบัติจริง ความรู้ที่ได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่านักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากได้รับการสอนตามเนื้อหาในบทเรียน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนคิดเป็นร้อยละ 80.61 จำนวนนักเรียนที่สอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 75 ซึ่งมีนักเรียนสอบผ่านเกณฑ์จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 86.36 ของนักเรียนทั้งหมดซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ข้อมูลดังกล่าวนี้เป็นผลมาจากการที่นักเรียนทุกคนได้รับการฝึกคิด ฝึกปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบการสอนซิปปาโมเดลโดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาโมเดลร่วมกับกระบวนการของความคิดสร้างสรรค์ของ Anderson ใช้หลักทฤษฎีจิตวิทยาจิตวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งมีการใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดหาเหตุผล ฝึกคิดวิเคราะห์จากสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องตลอดกิจกรรมการเรียนรู้ อีกทั้งมีการใช้สื่ออย่างหลากหลายเพื่อสร้างความเข้าใจ มีการพัฒนาความรู้เพิ่มเติมโดยศึกษาจากใบความรู้ ใบกิจกรรม การสร้างสรรค์ผลงานและสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งด้วยตนเองและระบอบกลุ่ม ส่งผลให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ตามลำดับ และผ่านเกณฑ์ที่กำหนดสำหรับนักเรียนที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อาจมีผลเนื่องจากไม่สามารถปรับตัวให้เกิดการคุ้นเคยกับการปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้เกิดการพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์ การลงมือปฏิบัติการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยน

เรียนรู้และไม่คุ้นเคยกับการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้อาจจะมีผลมาจากความแตกต่างด้านความสามารถทางความคิดหรือศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคลด้วย

ด้านความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียน พบว่านักเรียนมีคะแนนความคิดริเริ่มเฉลี่ยร้อยละ 90.34 และคะแนนความคิดละเอียดลออร้อยละ 92.46 ซึ่งนักเรียนเรียนรู้ได้ในระดับดีมาก ผลรวมค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์จากการประเมินผลงานอยู่ในเกณฑ์ 91.29 และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 75 ซึ่งมีนักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมผ่านจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งบรรลุวัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้ จากการประเมินความคิดสร้างสรรค์โดยการตรวจผลงานของนักเรียนจากแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 9 แผน ยังพบอีกว่า คะแนนของนักเรียนมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นในทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ในด้านความคิดละเอียดลออนักเรียนสามารถสร้างผลงานได้อย่างสร้างสรรค์ สามารถนำผลงานมาใช้ประโยชน์ได้จริง อาจเป็นเพราะนักเรียนได้เรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาโมเดล ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดร่วมกัน เกิดทักษะการแก้ปัญหา มีวิธีการคิดและแก้ปัญหอย่างมีเหตุผล จึงมีการสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่น่าสนใจสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างน่าภาคภูมิใจ ส่วนด้านความคิดริเริ่มนักเรียนสามารถออกแบบได้แปลกและสะดุดตา เพราะผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ทดลอง ได้สังเกต จากกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันทำให้เกิดความเข้าใจตนเองและ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความกล้าที่จะสร้างงานจากจินตนาการผลการประเมินพฤติกรรมปฏิบัติงานของนักเรียนจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1- 9 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมร้อยละ 98.15 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 22 คน คิดเป็น ร้อยละ 100 เนื่องจากการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบการสอนซิปปาโมเดลซึ่งหลักการและเป้าหมายให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ทดลอง ได้สังเกต จากกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียน

ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข มีการแข่งขันกันทำงานระหว่างกลุ่มการเรียนรู้ นักเรียนทุกคนมีบทบาทหน้าที่ในการทำงาน รู้จักวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานอย่างมีเหตุผล ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในการทำงาน เกิดทักษะการทำงานกลุ่ม เชื่อมมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่พบในการวิจัย

1) ครูควรใช้รูปแบบการสอนซิปปาโมเดลอย่างต่อเนื่อง จะทำให้นักเรียนจะมีการพัฒนาทางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีทักษะในการสร้างผลงานที่แปลก สะดุดตามีความละเอียดลออสวยงาม ผลงานที่เกิดขึ้นนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงเป็นพื้นฐานของการประกอบอาชีพที่สุจริตต่อไป

2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบการสอนซิปปาโมเดลมีขั้นตอนการทำกิจกรรมถึง 6 ขั้นตอน

และค่อนข้างซับซ้อน ครูผู้สอนจึงควรทำความเข้าใจให้ถ่องแท้เพื่อจะช่วยให้ครูสามารถกำหนดกิจกรรมได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม และดำเนินกิจกรรมให้แล้วเสร็จได้ในเวลาที่กำหนด

3) การทำกิจกรรมในห้องเรียนมักเกิดปัญหาในเรื่องของการทำงานไม่เสร็จ จึงควรยืดหยุ่นเวลาในการทำงานให้เหมาะสม

4) ครูควรใช้คำถามที่จะกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดแก้ปัญหา และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก และให้ความสนใจเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบการสอนซิปปาโมเดลที่ส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะให้ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กึ่งฟ้า สันธวรงค์. (2550). การสอนเพื่อพัฒนาการคิด. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กรมวิชาการ. (2544). การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ฐิติพร คำวิแสง. (2547). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หน่วยการเรียนรู้จังหวัดของเรา โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) ร่วมกับรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (Co operative Learning). วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โรงเรียนบ้านโนนม่วง. (2553). รายงานการประเมินตนเอง 2553. ขอนแก่น: โรงเรียนบ้านโนนม่วง.
- บุษบา พรหมภักดี. (2552). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โมเดลซิปปา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทิศนา ขัมมณี. (2541). “การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด” การปฏิบัติการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี. กรุงเทพฯ: โอเดียนสแควร์.
- _____. (2547). ศาสตร์การสอน: (องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.